

VẤN ĐỀ TÊN GỌI CỦA NHÓM “NHÀ NƯỚC HỒI GIÁO”

NGUYỄN VIỆT KHOA

Đại học Bách khoa Hà Nội

khoa.nguyenviet@hust.edu.vn

TÓM TẮT

Nhóm thánh chiến “Nhà nước Hồi giáo” hiện đang chiếm giữ một phần rộng lớn lãnh thổ Syria và Iraq được biết tới với nhiều tên gọi khác nhau. Giới truyền thông và chính phủ tại mỗi quốc gia lại gọi nhóm phiến quân này bằng những tên gọi mà họ cho là phù hợp với bản chất của chúng. Bản thân nhóm này cũng tự gọi mình bằng cái tên thể hiện rõ tham vọng của chúng. Đứng trên quan điểm danh xưng học, bài viết tập trung tìm hiểu nguồn gốc các tên gọi của nhóm này và điều gì ẩn giấu sau những cái tên đó. Kết luận được rút ra là, dù với bất cứ tên nào thì bản chất của nhóm thánh chiến cực đoan này vẫn không thay đổi. Tuy nhiên, để tránh những sự khó hiểu hoặc hiểu nhầm trong công chúng, bài viết khuyến nghị sử dụng một tên gọi thống nhất cho nhóm này.

Từ khóa: *danh xưng học, khủng bố, nhóm “Nhà nước Hồi giáo”*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quan niệm tên riêng có nghĩa hay không có nghĩa, và nếu có nghĩa thì đó là nghĩa gì vẫn còn là vấn đề gây tranh cãi. Tuy nhiên, thực tế việc chúng ta gọi tên sự vật, hiện tượng như thế nào lại rất quan trọng. Trong rất nhiều trường hợp việc gọi tên cũng đồng nghĩa với việc định nghĩa đối tượng, và tên gọi cũng là cách thuyết phục người gọi nhìn nhận đối tượng qua lăng kính mà người đặt tên mong muốn.

Nhóm thánh chiến Hồi giáo mà Tổng thư ký Liên hợp quốc Ban Ki-moon gọi là “*phi nhà nước, phi Hồi giáo*” (The Economist, 2014) hiện đang chiếm giữ một phần rộng lớn lãnh thổ Syria và Iraq cùng chân rết của chúng ở nhiều khu vực khác tại châu Á và Bắc Phi được biết tới với nhiều tên gọi khác nhau. Tại mỗi

quốc gia, giới truyền thông và chính phủ lại gọi nhóm phiến quân này bằng những tên gọi mà họ cho là phù hợp với bản chất của nhóm phiến quân.

Hiện nay, nhóm khủng bố cực đoan này tự gọi và được gọi bằng nhiều tên gọi khác nhau như IS, ISIL, ISIS hay DAESH. Vậy ý nghĩa của các cách gọi khác nhau đó là gì? Nội dung này sẽ được trình bày ở phần tiếp theo.

2. CÁC TÊN GỌI CỦA NHÓM THÁNH CHIẾN “NHÀ NƯỚC HỒI GIÁO”

2.1. Điều gì đằng sau những cái tên?

Khi tự nhận là *Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Syria* (ISIS), nhóm này muốn cảnh báo thế giới về tham vọng của chúng. Trong khi đó, theo Black (2014), Weaver (2015)

và The Indian Express (2015), khi các lãnh đạo Anh, Pháp và Nga gọi nhóm này là *Daesh*, họ cũng muốn thế giới đồng thuận với điều mà họ muốn nhóm Hồi giáo cực đoan này phải nhận.

Như Bennett (2015), The Economist (2015) và Irshaid (2015) đề cập, khi nói về nhóm khủng bố cực đoan này cũng như các nhánh của nhóm này tại Trung Đông, châu Phi và châu Á, các quan chức Mỹ và Liên hợp quốc lại thường dùng từ *Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Cận Đông* (ISIL).

Irshaid (2015) cũng dẫn một phân tích của BBC Monitoring (2015) cho rằng, ngay chính nhóm này cũng mới chỉ dùng tên gọi "**Nhà nước Hồi giáo**" từ khoảng tháng 6/2014 lúc mà chúng công khai thể hiện tham vọng bành trướng bằng cách tuyên bố thành lập cái gọi là "caliphate" và dịch sang tiếng Anh là "Islamic State" (Nhà nước hồi giáo), viết tắt là IS, hoặc "State of the Islamic Caliphate" (Nhà nước của vương quốc Hồi giáo), viết tắt là SIC.

Nói thêm về từ "caliphate". Theo từ điển Oxford Dictionaries và Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus, từ "caliphate" chỉ chính quyền hoặc vùng đất nằm dưới quyền cai trị/quản lý của một vị vua Hồi giáo (caliph). Caliph là một lãnh đạo tinh thần được coi là người kế vị nhà tiên tri Mohamet. Từ này có gốc là "khalifa" trong tiếng Arab, có nghĩa là "người kế vị". Cùng với sự phát triển của các quốc gia ở khu vực Trung Đông, đặc biệt là Đế quốc Hồi giáo Ottoman (Thổ Nhĩ Kỳ ngày nay), các caliph dần dần đóng vai vừa là lãnh đạo tinh thần, vừa là lãnh đạo chính trị trong caliphate của mình (Cambridge University Press, 2015; Oxford University Press, 2015).

Phần lớn các hãng truyền thông và cơ quan báo chí trên thế giới gọi tổ chức khủng bố này là "Nhà nước Hồi giáo", "Nhóm Nhà nước Hồi giáo" hoặc "Nhà nước Hồi giáo tự xưng" và gọi tắt là IS, ISIL hay ISIS.

Nhưng từ "**Daesh**" (hay "Da'ish") hiện cũng đang dần được sử dụng cả ở khu vực Trung Đông và ở nhiều nơi khác. Black (2014) cho rằng, vì nghĩa hàm chỉ có phần tiêu cực của từ này, "Daesh" đang được dùng theo cách làm mất đi tính chính danh của nhóm phiến quân này.

Vậy cụ thể, từ nguyên của các tên gọi nhóm này là gì? Các tên gọi của nhóm cực đoan này là các từ viết tắt

sau khi chuyển ngữ sang tiếng Anh:

IS: *Islamic State (Nhà nước Hồi giáo);*

ISIS: *Islamic State in Iraq and Syria (Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Syria);*

ISIL: *Islamic State in Iraq and the Levant (Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Cận Đông);*

DAESH: *al-Dawla al-Islamiya fil Iraq wa al-Sham (tiếng Arab – Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và al-Sham).*

Theo Lyons & El-Naggar (2014) cũng như nhiều nguồn tin cậy khác, Daesh là từ viết tắt các chữ cái đầu tiên của dạng chuyển ngữ sang tiếng Anh của cụm từ "al-Dawla al-Islamiya fil Iraq wa al-Sham" (دولة الإسلام في العراق والشام). Ở Nga người ta gọi nhóm này là ДАИШ (Daesh hay Daish). Đây là tên viết tắt của nhóm khủng bố cực đoan này trong tiếng Arab, cũng giống như Hamas là viết tắt của cụm từ "Harakat al-Muqawama al-Islamiya" (Islamic Resistance Movement – Phong trào Kháng chiến Hồi giáo). Guthrie (2015) cho rằng, mặc dù riêng từ Daesh không hề có nghĩa từ vựng gì trong tiếng Arab nhưng khi được phát âm, nó đưa lại những liên tưởng không dễ chịu và những kẻ ủng hộ nhóm phiến quân này không thích dùng từ này. Thậm chí, theo AP, tổ chức khủng bố này còn đe dọa "sẽ cắt lưỡi ai dám công khai sử dụng từ Daesh" (Associated Press, 2014).

Nói ngắn gọn, nếu đứng trên quan điểm ngữ nghĩa học thì ISIS và Daesh đều được tạo nên từ các cụm từ viết tắt có ý nghĩa từ vựng tương tự nhau. Còn nghĩa hàm chỉ của ISIS và ISIL là giống nhau. Nếu như ISIS là từ viết tắt của Islamic State of Iraq and Syria – Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Syria, thì ISIL là từ viết tắt của Islamic State of Iraq and Levant – Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Cận Đông, song nội hàm của từ Cận Đông (Levant) lại chủ yếu nhắm tới khu vực thuộc lãnh thổ Syria hiện đại. Còn Daesh có gốc từ cụm từ "al-Dawla al-Islamiyya fi-il-Iraq wa-ash-Shaam" trong tiếng Arab, vốn có thể dịch trực tiếp sang tiếng Anh là "Islamic State of Iraq and the Levant".

2.2. Gọi nhóm khủng bố này bằng tên nào?

Ở Anh, tranh luận về việc gọi nhóm "Nhà nước Hồi giáo" này như thế nào cũng căng thẳng chẳng kém

việc quyết định có ném bom nhóm phiến quân này tại Syria hay không.

Tại sao lại có sự không thống nhất về cách gọi IS, ISIS, ISIL hay Daesh? Có lẽ tất cả nằm ở từ “al-Sham” trong tiếng Arab và “Levant” trong tiếng Anh.

Tên gọi IS, ISIS và ISIL

Một phần lý do có thể nằm ở lịch sử phát triển của nhóm phiến quân này. Theo Zelin (2014), những kẻ thánh chiến Hồi giáo cực đoan có tư tưởng thành lập Nhà nước Hồi giáo thống nhất vào năm 1999 đã tập hợp dưới ngọn cờ của Abu Musab al-Zarqawi, một thủ lĩnh phiến quân người Jordan. Nhóm này thể trung thành với Osama bin Laden và tiến hành thánh chiến chống lại cuộc xâm lược Iraq của Hoa Kỳ năm 2003. Do đó, nhóm này tự gọi tên là Tanzim Qaidat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn hay “al-Qaeda tại Iraq” hay AQI. Năm 2007, sau cái chết của thủ lĩnh Abu Musab al-Zarqawi, và cũng do bị al-Qaeda lên án là quá khát máu, AQI đổi tên thành “Nhà nước Hồi giáo tại Iraq” (Islamic State in Iraq) và viết tắt là ISI.

Trong lúc ISI đang gặp nhiều khó khăn tại Iraq thì nội chiến tại Syria nổ ra năm 2011. ISI nhận thấy, đây là một cơ hội tốt để mở rộng bành trướng. Tới năm 2013, nhóm này đã chiếm được một vùng rộng lớn tại miền đông Syria, và để phản ánh sự phát triển này, nhóm này đã đổi tên thành “Nhà nước Hồi giáo tại Iraq và Syria” (Islamic State in Iraq and Syria), viết tắt là ISIS. Sang năm 2014, thủ lĩnh nhóm này là Abu Bakr al-Baghdadi tuyên bố chúng là “Nhà nước của vương quốc Hồi giáo” (State of the Islamic Caliphate), viết tắt là SIC.

Dường như lúc đầu, các hãng tin không biết nên dịch từ này sang tiếng Anh như thế nào cho chuẩn xác. Lý do là vì họ không biết rõ nhóm phiến quân này thực sự hàm ý gì qua tên gọi chúng lựa chọn.

Từ “al-Sham” có thể được dịch sang tiếng Anh theo nhiều nghĩa khác nhau: “Trung Đông”, “Đại Syria”, hay thậm chí chỉ là “Damascus” (thủ đô của Syria theo phương ngữ vùng này).

Từ “al-Sham” được dùng khá phổ biến trong thời kỳ trị vì của các vị vua Hồi giáo từ thế kỷ thứ 7 để chỉ

khu vực giữa Địa Trung Hải, phần châu Á của Thổ Nhĩ Kỳ và khu vực Trung Cận Đông (Tiểu Á và Lưỡng Hà).

Theo các biên tập viên của Bách khoa toàn thư Britannica (2015), từ này được dùng cho tới khi hai đế quốc Anh và Pháp vẽ lại các đường biên giới và phân chia các quốc gia ở khu vực này trong khuôn khổ hiệp ước bí mật *Sykes-Picot Treaty* hồi giữa Thế chiến I, thế kỷ 20. Tucker, Wood & Murphy (1999, tr. 677-8), cũng đề cập tới việc hiệp ước *Sykes-Picot Treaty* đã định hình khu vực Trung Đông hiện đại như thế nào.

Từ “Levant” cũng đã có lịch sử nhiều thế kỷ được đế quốc Anh dùng để chỉ phần phía đông của Địa Trung Hải (gồm cả phần lục địa và hải đảo). Từ sau Thế chiến I, các nước Phương Tây mặc định Levant gồm Syria, Jordan, Lebanon, Israel, vùng Lãnh thổ Palestine và phần đất đông nam của Thổ Nhĩ Kỳ.

Tuy nhiên, với nguồn gốc liên quan tới thời kỳ thực dân, từ Levant khó có thể được những kẻ thánh chiến Hồi giáo chấp nhận. Ngoài ra, chúng cũng không muốn từ này chỉ có hàm ý Syria, tức là gói gọn trong biên giới của một quốc gia hiện đại trong khi tham vọng của chúng lớn hơn nhiều. Do đó, nhiều chuyên gia cho rằng, không nên dịch hay chuyển ngữ từ “al-Sham”.

Tên gọi Daesh

Trong thế giới Arab, từ Daesh lại khá phổ biến nhưng với ngụ ý xấu. Xu hướng sử dụng từ này trở nên phổ biến hơn có lẽ một phần vì từ này khiến nhóm phiến quân khó chịu. Chính vì vậy, các nhà nước Arab đối lập với nhóm khủng bố này và các chính trị gia Phương Tây mong muốn dùng từ Daesh nhiều hơn.

Trong năm 2015, các lãnh đạo Phương Tây chuyển sang dùng từ Daesh để chỉ nhóm “Nhà nước Hồi giáo” này gồm Tổng thống và Ngoại trưởng Pháp, Tổng thống và Ngoại trưởng Hoa Kỳ (tuy vẫn dùng cả ISIL), Thủ tướng Anh, Thủ tướng Australia và nhiều chính trị gia khác.

Thực ra việc dùng những tên gọi không dễ chịu để chỉ những kẻ không dễ chịu đã có lịch sử lâu dài. Chẳng hạn như từ Nazi (Quốc xã), thường được người Anh gắn với từ “nasty” (xấu xa) trong tiếng Anh (The Economist, 2014). Còn trong thế giới Arab, phát âm

từ này nghe giống động từ “giày xéo”, “giẫm nát”, hay “nghiền nát”. Còn dạng danh từ số nhiều của từ này nghe giống từ “kẻ mù quáng” hoặc “kẻ gieo rắc mối bất hoà”. Dịch giả tiếng Arab Alice Guthrie ví von rằng, việc dùng từ viết tắt Daesh trong tiếng Arab cũng giống như dùng từ viết tắt S.H.I.D trong tiếng Anh: chắc chắn người nghe sẽ liên tưởng tới từ S.H.I.T, một từ tục trong tiếng Anh (Guthrie, 2015).

Pháp là nước tiên phong trong việc gọi nhóm này là Daesh vì theo Ngoại trưởng Laurent Fabius, tên gọi này “có lợi thế trong việc không cho nhóm này tính chính đáng để được gọi là một nhà nước” (The Economist, 2014).

Nasr (2014), dẫn một phát biểu của Ngoại trưởng Pháp ngày 16/09/2014, trong đó ông Fabius nói: “Đây là một nhóm khủng bố, không phải là một nhà nước. Tôi khuyến nghị không nên dùng cụm từ ‘Nhà nước Hồi giáo’ bởi vì nó xoá nhoà đi ranh giới giữa Đạo Hồi, người Hồi giáo và những kẻ Hồi giáo cực đoan. Người Arab gọi chúng là ‘Daesh’ và tôi sẽ gọi chúng là ‘những tên đao phủ Daesh’”.

Irshaid (2015) cho biết, ông David Cameron (Thủ tướng Vương quốc Anh thời điểm đó) phát biểu trước Quốc hội Anh vào tháng 12/2015 rằng: “Nói thật, giáo phái xấu xa, reo rắc chết chóc này không phải là đại diện đích thực của Đạo Hồi và cũng chẳng phải là một nhà nước”. Thủ tướng Cameron tuyên bố Chính phủ Anh cũng theo bước Chính phủ Pháp gọi nhóm phiến quân này là Daesh thay vì ISIL.

Trước đó, như Weaver (2015) cũng nhắc tới việc trong một cuộc phỏng vấn dành cho chương trình Today của kênh Radio 4 hồi tháng 6/2015, Thủ tướng Anh cũng nói: “Tôi mong BBC dừng việc gọi nhóm này là ‘Nhà nước Hồi giáo’ bởi vì chúng không phải là một nhà nước. Chúng chỉ là một chế độ khủng khiếp và dã man. Chúng là sự xuyên tạc Đạo Hồi và nhiều người Hồi giáo sẽ giạt mình mỗi khi nghe thấy cụm từ ‘Nhà nước Hồi giáo’”. Hơn 120 đại biểu quốc hội cũng ký vào một lá thư kiến nghị gửi Tổng giám đốc BBC ủng hộ đề nghị này của thủ tướng Anh (Martinson, 2015).

Weaver (2015) dẫn lời Đại sứ Anh tại Iraq và cũng là cựu Đại sứ Anh tại Syria nói: “Người nói tiếng Arab phỉ nhổ vào cái tên Daesh với sự khinh thường, giễu cợt

và căm ghét. Nghĩa biểu trưng của từ Daesh luôn luôn là tiêu cực”.

Một vài nhân vật nổi bật trong số các lãnh đạo Phương Tây dùng từ Daesh để chỉ nhóm khủng bố cực đoan này gồm có François Hollande – Tổng thống Pháp, Laurent Fabius – Ngoại trưởng Pháp, David Cameron – cựu Thủ tướng Anh, Barack Obama – Tổng thống Mỹ, John Kerry – Ngoại trưởng Mỹ (tuy hai vị này cũng dùng từ ISIL), Tony Abbott – cựu Thủ tướng Australia.

Còn tại Nga, theo tờ Thời báo Moscow Times gần đây các hãng tin của nước này nhận được chỉ thị không được dùng tên “Nhà nước Hồi giáo” mà thay vào đó là tên Daesh hoặc gọi chung là “những kẻ khủng bố”. Dolgov (2015) cho biết, trước và cho tới khi có cuộc gặp với Tổng thống Pháp François Hollande vào 26/11/2015, Tổng thống Nga Putin cũng như các hãng tin của nước này đều dùng “Islamic State” hoặc “ISIL” để chỉ nhóm khủng bố cực đoan này. Tuy nhiên, ngay sau cuộc gặp trên đã có một sự thay đổi trong cách gọi nhóm này của người Nga. Chúng được chính thức gọi là “những kẻ khủng bố” hoặc “bè lũ Daesh”.

Dolgov (2015) dẫn lời các phóng viên tại hãng tin Nga RIA Novosti cho biết, họ nhận được thông báo từ Cơ quan giám sát báo chí Liên bang Nga yêu cầu không gọi nhóm này là “Islamic State” mà chuyển sang gọi là “những kẻ khủng bố” hoặc Daesh.

Cũng theo Dolgov (2015), Roscomnadzor – Cơ quan giám sát truyền thông Liên bang Nga – yêu cầu các bài báo hoặc bản tin có đề cập tới “Nhà nước Hồi giáo” phải ghi rõ rằng đây là một tổ chức khủng bố bị cấm hoạt động tại Nga. Chính vì vậy, sự chuyển đổi tên gọi mang bản chất danh xưng học này đã khiến truyền thông Nga, trong nỗ lực giúp người dân làm quen dần với từ Daesh, vẫn phải thêm một cụm từ như sau mỗi khi đề cập tới nhóm khủng bố này: “Daesh là tên gọi trong tiếng Arab của Nhà nước Hồi giáo – một tổ chức khủng bố bị cấm hoạt động tại Liên bang Nga” (ДАИШ (арабское название запрещенной в РФ группировки “ИГИЛ”)).

Như vậy, việc gọi nhóm Hồi giáo cực đoan này là Daesh hoàn toàn xuất phát từ mục đích mong muốn hạ thấp và làm mất mặt tổ chức này, chứ không chỉ thuần tuý là vấn đề ngữ nghĩa học. Các chính trị gia

Phương Tây cho rằng, gọi những kẻ khủng bố là “Nhà nước Hồi giáo” đã vô tình nâng cao địa vị pháp lý của chúng. Gọi caliphate (vương quốc Hồi giáo) theo cách của chúng vô hình chung công nhận tính tối cao của chúng đối với người Hồi giáo. Điều này làm tổn thương tình cảm của những người Hồi giáo ôn hoà và chân chính. Hơn nữa, gọi chúng là “Nhà nước Hồi giáo” cũng thoả mãn động cơ tuyên truyền của tổ chức này, điều mà những người chống lại tổ chức này không mong muốn.

Gọi chúng là Daesh – cái tên mà nhóm khủng bố này căm ghét – không chỉ giảm cấp chúng với tư cách là một nhà nước mà như trên đã trình bày, cách phát âm từ này trong tiếng Arab cũng gợi nhắc tới những từ ngữ không tích cực gì. Nói cách khác, gọi nhóm này là Daesh là một điều sỉ nhục đối với chúng.

3. THÁI ĐỘ CỦA CÁC CƠ QUAN TRUYỀN THÔNG

Trong khi các chính trị gia Phương Tây kêu gọi các cơ quan truyền thông gọi nhóm hồi giáo cực đoan bằng từ Daesh – từ có hàm ý miệt thị – thì đa số các cơ quan truyền thông lại khá cứng đầu. Họ tiếp tục gọi nhóm này là “Nhà nước Hồi giáo”, IS, ISIL, ISIS. Chỉ duy nhất ở Nga, theo Dolgov (2015), dường như các cơ quan báo chí nhà nước tuân thủ khá triệt để yêu cầu của các cấp quản lý về việc chuyển sang gọi nhóm khủng bố cực đoan này là “những kẻ khủng bố” hoặc Daesh.

McCants (2015) chỉ ra rằng, quan điểm của nhiều tác giả và nhà báo hàng đầu cũng như các hãng truyền thông lớn trên thế giới là khá nhất quán: tên gọi của một tổ chức là tên mà tổ chức đó gọi chính mình. Bennete (2015) và Weaver (2015) cũng có chung ý kiến với McCants. Do đó, các hãng truyền thông vẫn tiếp tục gọi nhóm này là “Nhà nước Hồi giáo” (Islamic State). Có chăng, hiện nay các hãng truyền thông thường thêm các từ như “cái gọi là”, “nhóm”, “tổ chức”, “tự xưng”... vào tên gọi “Nhà nước Hồi giáo”.

Tất nhiên, cũng có lý do thực tế đó là từ Daesh không phổ biến bằng các từ IS, ISIS hay ISIL, đặc biệt, ở các khu vực ngoài thế giới Arab. Trên thực tế từ IS hay ISIS đã đi vào vốn từ thường trực của người dùng trong khi từ Daesh thì quá mới nên khá xa lạ. Một ví dụ tương tự ở Việt Nam là từ SIDA và AIDS. Khi căn bệnh suy giảm miễn dịch mắc phải do virus HIV gây ra lần

đầu tiên được biết tới ở Việt Nam, nó được đọc theo tiếng Pháp là SIDA. Không lâu sau đó, Việt Nam thống nhất gọi căn bệnh này là AIDS theo tiếng Anh. Tuy nhiên, gần 30 năm sau thay đổi này, từ SIDA vẫn tồn tại trong dân chúng.

Mức độ phổ biến của các tên gọi của nhóm cực đoan này có thể được xác định nhờ công cụ Google Trends¹. Theo kết quả thống kê của Google Trends, trên phạm vi toàn thế giới trong khoảng từ 1/10 tới 25/12/2015 chỉ có một số lượng tìm kiếm không đáng kể với từ khoá Daesh, kể cả tại thời điểm xảy ra vụ khủng bố kinh hoàng tại Paris² vào giữa tháng 10/2015. ISIL được dùng nhiều hơn Daesh một chút nhưng cũng không đáng kể. Số dùng ISIS gấp khoảng 10 lần ISIL nhưng vẫn thua xa IS. Có thể khẳng định chủ yếu từ khoá tìm kiếm liên quan tới nhóm khủng bố này là IS.

Còn tại Việt Nam, cũng theo Google Trends, hai từ Daesh và ISIL gần như không được ai sử dụng. Chiếm con số áp đảo vẫn là IS, đặc biệt, những ngày sau vụ khủng bố Paris số từ khoá tìm kiếm IS tăng gấp ba lần bình thường.

4. KẾT LUẬN

Dù nhóm “Nhà nước Hồi giáo” được gọi với tên nào đi chăng nữa thì bản chất khủng bố, cực đoan, khát máu của chúng là rõ ràng và không thể phủ nhận.

Từ những tìm hiểu và phân tích bên trên, có thể thấy tên gọi nhóm phiến quân cực đoan này nên là Daesh. Cách gọi này là phù hợp nhất để phản ánh bản chất của chúng cũng như mục đích tuyên truyền của các nhà nước và chính phủ.

Trong khi đó để tránh hiểu lầm, các cơ quan truyền thông nên hạn chế việc dịch tên gọi nhóm này ra ngôn ngữ đích hoặc sử dụng nhiều tên gọi khác nhau cùng lúc.

Để thay đổi cách gọi tổ chức khủng bố cực đoan này thành Daesh, thiết nghĩ các chính phủ cần có những biện pháp pháp lý mạnh mẽ và kiên trì hơn. Không phủ nhận, ở Việt Nam hiện vẫn có người gọi Myanmar là Miến Điện, Hàn Quốc là Nam Triều Tiên hay AIDS là SIDA... nhưng rõ ràng cách gọi chính thức mà Nhà nước Việt Nam mong muốn đã chiếm thế áp đảo./.

Chú thích:

1. Google Trends thống kê mức độ phổ biến của các từ khoá tìm kiếm sử dụng máy tìm kiếm của Google. Thang điểm phổ biến là từ 0 (không phổ biến) tới 100 (phổ biến nhất).
2. Một ngày sau vụ khủng bố Paris, mức độ phổ biến của từ khoá tìm kiếm lần lượt là: ISIL = 0; Daesh = 2; ISIS = 17; IS = 85.

Tài liệu tham khảo:

1. Associated Press (09/12/2014), *Is it IS, ISIS, ISIL or maybe Daesh?*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *Ynetnews*: <<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4570385,00.html>>.
2. BBC Morning (25/06/2015), *Islamic State moves in on al-Qaeda turf*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *BBC Morning*: <<http://www.bbc.com/news/world-31064300>>.
3. Bennett, A. (25/11/2015), *Daesh? ISIS? Islamic State? Why what we call the Paris attackers matters*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Washington Post*: <<https://www.washingtonpost.com/news/intheory/wp/2015/11/25/daesh-isis-islamic-state-why-what-we-call-the-paris-attackers-matters/>>.
4. Black, I. (21/09/2014), *The Islamic State: is it Isis, Isil – or possibly Daesh?*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Guardian*: <<http://www.theguardian.com/world/shortcuts/2014/sep/21/islamic-state-isis-isil-daesh>>.
5. Cambridge University Press (26/01/2016), *Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus (Từ điển Cambridge)*, truy cập ngày 26/01/2016, từ Cambridge Dictionaries Online: <<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/caliphate>>.
6. Dolgov, A. (04/12/2015), *What's in a Name? Russia Replaces 'Islamic State' With 'Daesh'*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Moscow Times*: <<http://www.themoscowtimes.com/news/article/whats-in-a-name-russia-replaces-islamic-state-with-daesh/551709.html>>.
7. Encyclopædia Britannica Editors (23/01/2015), *Sykes-Picot Agreement*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *Encyclopædia Britannica*: <<http://www.britannica.com/event/Sykes-Picot-Agreement>>.
8. Google (26/01/2016), *Google Trends: Compare Daesh, ISIS, ISIL and IS*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *Google Trends*: <<http://www.google.com/trends/explore?hl=en-GB#q=Daesh,+ISIS,+ISIL,+IS&date=today+3-m&cmpt=q&tz=Etc/GMT-7&tz=Etc/GMT-7>>.
9. Guthrie, A. (19/02/2015), *Decoding Daesh: Why is the new name for ISIS so hard to understand?*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Free World*: <<https://www.freewordcentre.com/blog/2015/02/daesh-isis-media-alice-guthrie/>>.
10. Irshaid, F. (02/12/2015), *Isis, Isil, IS or Daesh? One group, many names*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *BBC News – BBC*: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27994277>>.
11. Lyons, P. J., & El-Naggar, M. (18/06/2014), *What to Call Iraq Fighters? Experts Vary on S's and L's*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The New York Times*: <http://www.nytimes.com/2014/06/19/world/middleeast/islamic-state-in-iraq-and-syria-or-islamic-state-in-iraq-and-the-levant.html?_r=0>.
12. Martinson, J. (29/06/2015), *BBC to review use of 'Islamic State' after MPs protest against term*, truy cập ngày 26/01/2016, từ <<http://www.theguardian.com/media/2015/jun/29/bbc-to-review-use-of-islamic-state-after-mps-protest-against-term>>.
13. McCants, W. (2015), *The ISIS Apocalypse: The History, Strategy, and Doomsday Vision of the Islamic State*, New York: St Martin's Press.
14. Nasr, W. (05/12/2015), *French govt to use Arabic 'Daesh' for Islamic State group*, truy cập ngày 26/01/2016, từ *France 24*: <<http://www.france24.com/en/20140917-france-switches-arabic-daesh-acronym-islamic-state/>>.
15. Oxford University Press (26/01/2016), *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, retrieved from *Oxford Advanced Learner's Dictionary*: <<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/caliphate>>.

16. The Economist (15/11/2015), What to call Islamic State, truy cập ngày từ *The Economist explains*: <<http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/11/economist-explains-10>>.

17. The Indian Express (07/12/2015), Why West is calling Islamic State 'Daesh', truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Indian Express*: <<http://indianexpress.com/article/explained/why-west-is-calling-islamic-state-daesh/>>.

18. Tucker, S., Wood, L. M., & Murphy, J. D. (1999), *The European Powers in the First World War: An Encyclopedia*, New York: Routledge.

19. Weaver, M. (02/12/2015), Syria debate: the linguistic battle over what to call Islamic State, truy cập ngày 26/01/2016, từ *The Guardian*: <http://www.theguardian.com/world/2015/dec/02/syria-debate-the-linguistic-battle-over-what-to-call-islamic-state?CMP=share_btn_fb>.

20. Zelin, A.Y. (2014), "The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement", *Research Notes*. No. 20. Washington Institute for Near East Policy.

WHAT'S IN A NAME OF THE "ISLAMIC STATE" GROUP

NGUYEN VIET KHOA

Abstract: The jihadist militant group that are has been occupying large areas of Syria and Iraq are known under a number of different names. To label this group, new agencies and governments use different names that they consider a true reflection of the group's nature. The group itself chooses its own name in order to emphasise its ambition. The paper focuses on studying the etymology of this group's names and what is behind those names. The paper concludes that the extremist group's nature is unchanged despite its different names. To avoid confusion, however, a unified and consistent name for this militant group is proposed.

Keywords: *onomastics, terrorist, "Islamic State" group*

Ngày nhận: 09/9/2016
Ngày phân biện: 26/9/2016
Ngày duyệt đăng: 28/9/2016